

Ny Bokin'i Daniela — Fahatelo amby Roapolo sy Fito

Nofy Miafina Iray Indray

Jeff Pippenger

2023-12-22

Ny nofy faharoan'i Nebokadnezara no manamarika ny “fotoan'ny farany,” izay iantsoana karazany roa amin'ny mpivavaka mba ho avy ka handinika ny “fitomboan'ny fahalalana” izay novahana tamin'ny tombo-kase tamin'ny 1798. Avy eo dia fantatra koa ho Beltesazara Daniela, ka izany no amantarana azy ho vahoakan'ny faneken'Andriamanitra, satria ny fanovana anarana dia manamarika ara-paminaniana fifandraisana amin'ny fanekena. Niaiky Nebokadnezara fa nanana ny fanatrehan'ny Fanahy Masina Daniela, ary noho ny traikefany taloha niaraka tamin'i Daniela, dia nihevitra izy fa “tsy misy zava-miafina” hahasosotra an'i Daniela, nefa ny zava-miafin'io nofy io dia nahasosotra an'i Daniela.

Ry Beltesazara, lehiben'ny mpanao majika, satria fantatro fa ny fanahin'ireo andriamanitra masina dia ao anatin'ny, ary tsy misy zava-miafina mahavery hevitra anao, dia ambarao amiko ny fahitan'ny nofiko izay efa hitako sy ny heviny. Ary izao no fahitan'ny lohako teo am-pandriako: nijery aho, ka, indro, nisy hazo teo afovoan'ny tany, ary lehibe ny hahavony. Nitombo ilay hazo ka nanjary mafy, ary ny hahavony tonga hatrany an-danitra, ary ny fahitana azy hatramin'ny faran'ny tany rehetra; tsara tarehy ny raviny, ary be ny voany, ary tao aminy no nisy hanina ho an'ny rehetra; ny bibidia teny an-tsaha nanana alokaloka teo ambaniny, ary ny voro-manidina teny amin'ny lanitra nonina teo amin'ny sampany, ary ny nofo rehetra nofahanany. Nahita aho tamin'ny fahitan'ny lohako teo am-pandriako, ka, indro, nisy mpiambina sy masina iray nidina avy tany an-danitra; niantso tamin'ny feo mahery izy ka niteny toy izao: Kapao ilay hazo, ary tapaho ny sampany, ahintsano ny raviny, ary aparitaho ny voany; aoka hiala hiala eo ambaniny ny bibidia, ary ny voro-manidina hiala amin'ny sampany; nefa avelao eo amin'ny tany ny foto-kazo mbamin'ny fakany, ary asio fehin-by sy varahina izy eo amin'ny ahitra mbola mando eny an-tsaha; ary aoka ho lenan'ny andon'ny lanitra izy, ary aoka ny anjarany ho miaraka amin'ny bibidia eo amin'ny ahitry ny tany; aoka hovaina hiala amin'ny an'ny olona ny fony, ary aoka homena azy ny fon'ny biby; ary aoka handalo aminy ny fotoana fito. Izao zavatra izao dia amin'ny didin'ny mpiambina, ary ny fitakiana dia amin'ny tenin'ny masina, mba hahafantaran'ny velona fa ny Avo Indrindra no manjaka amin'ny fanjakan'ny olona, ka manome izany izay tiany, ary manandratra ny ambany indrindra amin'ny olona ho eo amboniny. Izany no nofy izay hitako, izaho Nebokadnezara mpanjaka. Koa ankehitriny ianao, ry Beltesazara, ambarao ny heviny, satria ny olon-kendry rehetra ao amin'ny fanjakako tsy mahay mampahafantatra ahy ny heviny; fa ianao mahay, satria ny fanahin'ireo andriamanitra masina dia ao anatin'ny. Dia talanjona nandritra ny ora iray Daniela, izay nantsoina hoe Beltesazara, ary nampahory azy ny eritreriny. Dia niteny ny mpanjaka ka nanao hoe: Ry Beltesazara, aoka tsy hanahirana anao ny nofy na ny heviny. Beltesazara namaly ka nanao hoe: Tompoko, enga anie ka ho an'izay mankahala anao izany nofy izany, ary ho an'ny

fahavalonao ny heviny. Daniela 4:9–19.

Nanelingelina” Daniela noho ny nofy sy ny hevi-teny, satria azony an-tsaina ny fomba mety hahatafintohina an’i Nebokadnezzara noho ny hevi-teny izy; kanefa rehefa mampahery azy hiteny i Nebokadnezzara, dia omenin’i Daniela fampitandremana momba ny fitsarana ho avy i Nebokadnezzara. Io fampitandremana momba ny fitsarana ho avy io dia tandindon’ny fampitandreman’ily anjely voalohany izay tonga tamin’ny fotoan’ny farany, tamin’ny taona 1798.

Dia Daniela, izay nantsoina hoe Belsazara, dia talanjona vetivety ka very hevitra ny eritreriny. Dia niteny ny mpanjaka ka nanao hoe: Ry Belsazara, aoka tsy hampahory anao ny nofy na ny heviny. Ary Belsazara namaly ka nanao hoe: Tompoko ô, ho amin’izay mankahala anao anie izany nofy izany, ary ny heviny ho amin’ny fahavalonao. Daniela 4:19.

Daniel dia “gaga adiny iray.” Ny “ora” dia iray amin’ireo in-dimy isehoan’ny teny hoe “ora” ao amin’ny bokin’i Daniela, ary tsy hita any an-kafa ao amin’ny Testamenta Taloha izany. Eto izy dia maneho ny fe-potoana izay i Daniela, misolo tena ireo “hendry” izay mahatakatra ny fitomboan’ny fahalalana, no miomana hanome ny fampitandreman’ny anjely voalohany, izay manambara ny fisokafan’ny fitsarana famotopotorana tamin’ny 22 Oktobra 1844. Ny fanazavan’i Daniela ny nofy dia ahitana, tsy ny fanambarana fitsarana ho avy ihany, fa koa antso ho an’i Nebokadnezzara mba hitsahatra amin’ny ota, izay maneho ny filazantsara mandrakizain’ny anjely voalohany. Ara-paminaniana, ny “ora” dia apetraka eo amin’ny fotoanan’ny farany, tamin’ny 1798, raha tonga teo amin’ny tantara ny anjely voalohany. Tonga teo amin’ny tantara ny anjely voalohany tamin’ny 1798, tamin’ny famaranana ny “fotoana fito” amin’ny famalian’Andriamanitra nampiharina tamin’ny fanjakana avaratra, izay nanomboka tamin’ny 723 tal. J.K.

Fa ireo no andro famalian’aina, mba hahatanteraka izay rehetra voasoratra. Fa lozan’izy ireo izay bevohoka sy izay mampinono amin’izany andro izany! fa hisy fahoriana lehibe amin’ny tany, ary fahatezerana amin’ity firenena ity. Ary ho lavon’ny lelan-tsabatra izy, sady hoentina ho babo any amin’ny firenena rehetra; ary Jerosalema hohitsahin’ny Jentilisa mandra-pahatanteraky ny andron’ny Jentilisa. Lioka 21:22–24.

Nebokadnezzara dia tokony hiaina amin’ny fon’ny biby mandritra ny vanim-potoanan’ny famalian’Andriamanitra, izay nentina tamin’ny fanjakana avaratr’i Isiraely; fa Nebokadnezzara no mpanjakan’ny avaratra. I Lioka dia manondro io vanim-potoana io ihany ho “fotoana” (“fotoanan’ny Jentilisa”), amin’ny endrika maro, rehefa amaritany ny teboka fiafaran’ny fanitsakitsahana an’i Jerosalema.

Ary hianjera amin’ny lelan-tsabatra izy, ary hoentina ho babo any amin’ny firenena rehetra; ary Jerosalema hohitsakitsahin’ny jentilisa mandra-pahatanteraky ny andron’ny jentilisa. Lioka 21:24.

Ao amin’ny bokin’ny Apokalypsy, ny andron’ny Jentilisa manitsakitsaka ny fitoerana masina sy ny antokon’olona dia voatondro fotsiny ho arivo sy roanjato ary enim-polo taona, satria nanasongadina fotsiny ny vanim-potoanan’ny fanenjehana nataon’ny fahefana papaly izany.

Fa angatahan'ny tempoly izay eo ivelany dia avelao, ary aza refesina; fa nomena ny Jentilisa izany; ary ny tanàna masina dia hohitsakitsahiny roa amby efa-polo volana. Ary homeko hery ny vavolombeloko roa, ka haminany arivo amby roanjato sy enim-polo andro izy, mitafy lamba fisaonana. Apokalypsy 11:2, 3

Ny hafatra fampitandremana nomen'i Daniela an'i Nebokadnezzara dia maneho ny fampitandremana momba ny fitsarana ho avy. Ny fahatongavan'izany hafatra fampitandremana izany dia apetraka ara-tandindona amin'ny taona 1798, izay fotoana nahatongavan'ilay anjely voalohany hampitandrina ny amin'ny fitsarana famotopotorana efa manakaiky. Ny fitsarana nambara mialoha momba an'i Nebokadnezzara dia tanteraka tamin'ny fampiasana fanindroany ny teny hoe “ora” ao amin'ny toko fahefatra.

Izany rehetra izany dia nanjo an'i Nebokadnezzara mpanjaka. Ary rehefa tapitra ny roa ambin'ny folo volana, dia nitsangantsangana teo an-dapan'ny fanjakan'i Babylona izy. Ary niteny ny mpanjaka ka nanao hoe: Tsy ity va no Babylona lehibe izay naoriko ho trano fonenan'ny fanjakana tamin'ny herin'ny fahefako sy ho voninahitry ny fiandrianako? Raha mbola teo am-bavan'ny mpanjaka ihany ny teny, dia nisy feo latsaka avy tany an-danitra nanao hoe: Ry Nebokadnezzara mpanjaka ô, aminao no ilazana izao: Efa niala taminao ny fanjakana. Ary horoahina hiala amin'ny olona ianao, ary ny fonenanao ho any amin'ny bibidia any an-tsaha; ahitra no hampihinanina anao tahaka ny omby, ary fito andro no handalo aminao, mandra-pahafantaranao fa ny Avo Indrindra no manjaka amin'ny fanjakan'ny olona ka manome izany izay tiany homena. Tamin'izay ora izay indrindra no nahatanteraka izany tamin'i Nebokadnezzara; ary noroahina hiala tamin'ny olona izy ka nihinana ahitra tahaka ny omby, ary lena tamin'ny andon'ny lanitra ny tenany, mandra-pahalehiben'ny volony tahaka ny volon'ny voromahery sy ny hohony tahaka ny holatry ny vorona. Daniela 4:28–33.

Ang paghukom nga gitagna miabot gayud sa maong “takna” nga gibayaw ni Nabucodonosor ang iyang kasingkasing ngadto sa pagkamapahitas-on. Ang masusi nga paghukom nga gitagna miabot sa dihang nagsugod ang “takna” sa masusi nga paghukom sa Dios.

Ny “ora” n'ny fitsaran'Andriamanitra tamin'ny 22 Oktobra 1844 dia namokatra antokon'olona mpivavaka roa, izay aseho ho “hendry” sy “ratsy fanahy” ao amin'ny toko faharoa ambin'ny folo ao amin'i Daniela, ary izay aseho koa ho “hendry” na “adala” ao amin'ny fanoharana ny amin'ny virijiny folo, ary izay aseho koa ho ireo nohamarinina tamin'ny finoana ao amin'ny toko faharoa ao amin'i Habakoka, izay nampitahaina tamin'ireo izay naneho ilay toetra nitovy tamin'izay nananan'i Nebokadnezzara tamin'ilay “ora” nahatongavan'ny fitsarany.

Indro, ny fanahiny izay miavonavona dia tsy mahitsy ao anatiny; fa ny marina ho velona amin'ny finoany. Habakoka 2:4.

Ny kilasy roa teo amin'ny tsirairay amin'ireo andalana telo dia naseho rehefa tonga ny “ora” fitsarany tamin'ny 22 Oktobra 1844, izay no asehon'ny “ora” fitsaran'i Nebokadnezzara. Ny taona 1798 no famaranana ny fahatezerana “voalohany” amin'ny “impito”, raha nitsahatra tsy naharesy ny papa, satria nomena ratra mahafaty izy.

Ary ny mpanjaka hanao araka izay sitrapony; ary hanandra-tena izy ka hanandratra ny tenany ambonin'ny andriamanitra rehetra, ary hiteny zava-mahagaga hanohitra an'Andriamanitra ny andriamanitra, ary hambinina mandra-pahatanteraky ny fahatezerana; fa izay efa voatendry dia tsy maintsy ho tanteraka. Daniela 11:36.

Ny taona 1844 no fiasaran'ily fahatezerana “farany”:

Ary hoy izy nanao hoe: Indro, hampahafantariko anao izay hitranga amin'ny faran'ny fahatezerana; fa amin'ny fotoana voatendry no hisian'ny farany. Daniela 8:19.

Ny fampiasana voalohany ny teny hoe “ora,” ao amin'ny Daniela toko fahaefatra, dia maneho ny taona 1798; izay faran'ily “voalohany” amin'ny fahatezeran'Andriamanitra “impito” tamin'ny fanjakana avaratr'i Isiraely; ny fahatongavan'ny hafatry ny anjely voalohany tamin'ny andro farany; ary ny faran'ireo “impito” tamin'i Nebokadnezara teo amin'ny “faran'ny andro.”

Ny fampiasana faharoa ny teny hoe “ora,” ao amin'ny Daniela toko fahaefatra, dia maneho ny taona 1844; izay fiasaran'ny fahatezerana “farany” tao anatin'ny “impito,” namely ny fanjakan'i Joda tany atsimo. Izany koa no fahatongavan'ny fitsarana famotopotorana, sy ny fitsarana manokana an'i Nebokadnezara.

Ny toko voalohany dia manondro ny tantaran'ily fizotry ny fitsapana amin'ny dingana telo, ary manamarika ny fanomezam-pahefana ny hafatry ny anjely voalohany tamin'ny 11 Aogositra 1840. Ny toko fahaefatra dia maneho ny fahatongavan'ny hafatry ny anjely voalohany tamin'ny fotoanan'ny farany tamin'ny 1798, ary tokony hapetraka eo ambonin'ny toko voalohany. Ny toko fahaefatra dia manasongadina ny hafatry ny anjely voalohany sy ny fampitandreman'ny amin'ny fitsarana manatona, ary manamarika ny 22 Oktobra 1844 sy ny fahatongavan'ny hafatry ny anjely fahatelo.

Izy ireo miaraka no maneho ny fiandohan'ny Advantisma ihany fa tsy izany ihany, fa koa ny fiandohan'i Etazonia. Ny toko voalohany ka hatramin'ny fahatelo dia miresaka ihany koa ny tantara eo amin'ny faran'ny Advantisma sy ny faran'i Etazonia. Ny toko fahadimy sy ny fijoroana vavolombelon'i Belsazara dia mifanaraka koa amin'ireo toko telo voalohany ireo.

Ny toko voalohany, mifanaraka amin'ny toko fahaefatra, dia maneho ny fihetsiky ny anjely voalohany sy ny tantara tamin'ny namahana ny bokin'i Daniela tamin'ny andron'ny farany tamin'ny taona 1798. Ny hafatra izay novahana tamin'izany fotoana izany dia asehon'ny fahitana ny Reniranon'i Olay, izay maneho ny fitomboan'ny fahalalana voarakitra ao anatin'ny toko fahafito, fahavalo ary fahasivy ao amin'i Daniela.

Tamin'ny taona fahatelo nanjakan'i Belsazara mpanjaka dia nisy fahitana niseho tamiko, dia tamiko Daniela, taorian'ily niseho tamiko tamin'ny voalohany. Ary nahita tamin'ny fahitana aho; ary izao no niseho, raha nahita aho, fa tany Sosana tao an-dapa aho, izay ao amin'ny faritanin'i Elama; ary nahita tamin'ny fahitana aho, sady teo amoron'ny onin'i Olay. Daniela 8:1, 2.

Toko voalohany ka hatramin'ny fahatelo, mifanaraka amin'ny toko fahadimy, dia maneho ny fihetsiky ny anjely fahatelo sy ny tantara tamin'ny fotoana nanesorana ny tombo-kasen'ny bokin'i

Daniela tamin'ny taona 1989. Ny hafatra izay novahana tamin'izany fotoana izany dia aseho an'ohatra amin'ny fahitana momba ny Reniranon'i Hiddekel, izay maneho ny fitomboan'ny fahalalana voarakitra ao anatin'ny toko faha-folo, faha-iraka ambin'ny folo ary faha-roa ambin'ny folo.

Ary tamin'ny andro fahefatra amby roa-polo tamin'ny volana voalohany, raha teo amoron'ilay renirano lehibe Hiddekel aho. Daniela 10:4.

Hotohizantsika ao amin'ny lahatsoratra manaraka ny fandinihantsika ny amin'ny tsipik'i Nebokadnezara sy Belsazara.

“Ilaina ny fandalinana akaiky lavitra kokoa ny Tenin'Andriamanitra. Indrindra indrindra, i Daniela sy ny Apokalypsy no tokony homena fiheverana mihoatra noho ny hatrizay teo amin'ny tantaran'ny asantsika. Mety ho kely kokoa izay holazaintsika amin'ny lafin-javatra sasany momba ny fahefana romana sy ny papa isika, kanefa tokony hampitodika ny saina amin'izay nosoratan'ny mpaminany sy ny apostoly teo ambanin'ny tsindrimandrin'ny Fanahin'Andriamanitra. Ny Fanahy Masina no nandamina izany rehetra izany, na tamin'ny fanomezana ny faminania, na tamin'ireo toe-javatra aseho ao anatin'ny, mba hampianarana fa ny olombelona dia tsy maintsy tsy hasongadina, fa hafenina ao amin'i Kristy, ary ny Tompo Andriamanitra ny lanitra sy ny lalàny no tokony hasandratra.

“Vakio ny bokin'i Daniela. Antsoy hiseho, tsipiriany araka ny tsipiriany, ny tantaran'ireo fanjakana aseho ao. Indro ny mpitondra fanjakana, ny filankevitra, ny tafika mahery, ary jereo ny fomba niasan'Andriamanitra mba hanetren-tena ny fireharehan'ny olona sy hampandrian'ny voninahitr'olombelona ho amin'ny vovoka. Andriamanitra irery no aseho ho Lehibe. Ao amin'ny fahitan'ny mpaminany dia hita Izy mandrava mpanapaka mahery iray ka manangana iray hafa. Aseho Izy ho Mpanjakan'izao rehetra izao, efa hanorina ny fanjakany mandrakizay—Ilay Fahagola amin'ny andro, Andriamanitra velona, Loharanon'ny fahendrena rehetra, Mpanapaka ny ankehitriny, Mpampahafantatra ny ho avy. Vakio ka fantaro fa mahantra toy inona, marefo toy inona, fohy andro toy inona, mora diso toy inona, meloka toy inona ny olona rehefa manandratra ny fanahiny ho amin'ny zava-poana.”

“Ny Fanahy Masina amin'ny alalan'i Isaia dia manondro antsika ho amin'Andriamanitra, dia Andriamanitra velona, ho toy ny tena foto-kevitra ny fiheverana—dia Andriamanitra araka izay naseho tao amin'i Kristy. ‘Fa Zaza no teraka ho antsika, Zanaka no nomena ho antsika; ary ny fanapahana dia ho eo an-tsorony; ary ny anarany hatao hoe Mahagaga, Mpanolo-tsaina, Andriamanitra Mahery, Ray mandrakizay, Andrian'ny Fiadanana’ [Isaia 9:6].”

“Ny mazava izay noraisin'i Daniela mivantana avy tamin'Andriamanitra dia nomena indrindra ho an'ireto andro farany ireto. Ny fahitana izay hitany teo amoron'i Ulai sy Hiddekel, ireo ony lehibe ao Sinara, dia efa eo am-pahatanterahana ankehitriny, ary tsy ho ela dia ho tanteraka avokoa ny zava-niseho rehetra izay nambara mialoha.

“Diniho ny toe-javatra nisy ny firenena jiosy tamin'ny fotoana nanomezana ny faminanian'i Daniela. Tany amin'ny fahababoana ny Isiraelita, efa rava ny tempoliny, ary natsahatra ny fanompoam-pivavahana tao amin'ny tempoly. Ny fivavahany dia nifantoka tamin'ny fombafomban'ny rafitra fanatitra. Nataony zava-dehibe indrindra ny endrika ivelany, kanefa

very taminy ny fanahin'ny fanompoam-pivavahana marina. Simban'ny lovantsofina sy ny fanaon'ny jentilisa ny fanompoam-pivavahany, ary teo amin'ny fanatanterahana ny fomban'ny fanatitra dia tsy nijery mihoatra ny aloka izy mba hahita ny tena izy. Tsy nahafantatra an'i Kristy izy, dia Ilay fanatitra marina ho an'ny fahotan'ny olona. Niasa ny Tompo mba hitondra ny vahoaka ho amin'ny fahababoana sy hampitsahatra ny fanompoana tao amin'ny tempoly, mba tsy hahatonga ny fombafomba ivelany ho fitambarana manontolon'ny fivavahany. Tsy maintsy nodiovina hiala amin'ny jentilisma ny foto-keviny sy ny fanaony. Nitsahatra ny fanompoam-pivavahana ara-pombafomba mba hovelomina indray ny fanompoan'ny fo. Nesorina ny voninahitra ivelany mba haseho ny ara-panahy.” Manuscript Releases, boky faha-16, 333, 334.